

זוהר כרך ג (במדבר) פרשת שלח לך דף קנו עמוד א

ת"ח משה אי תימא דהוא לא ידע דלא ייעול לארעא בזמנא דא, לאו הכי אלא ידע והוה בעי למנדע מנה עד לא יסתלק ושלח לאלין מאללי כיון דלא אתיבו מלה כדקא יאות לא שלח זמנא אחרא עד דקודשא בריך הוא אחזי ליה דכתיב (דברים לב) עלה אל הר העבדים הזה וראה את הארץ, וכתיב (שם לד) ויראהו יי את כל הארץ, ולא דא בלחודוי אלא כל אינון דזמינין למיקם בכל דרא ודרא כלהו אחזי ליה למשה ואתמר ואוקמוה חברייא, כיון דשארי משה למשלח מה אמר לון היש בה עץ וכי מה הוא דקאמר ואי תימא דלא ידע אלא (לקמן יימא מלה, אבל הכא) הכי אמר משה אם יש בה עץ, הא ידענא דאנא איעול לתמן, מאי עץ דא אילנא דחיי ותמן לא הוה אלא בג"ע דארעא אמר אם יש בה עץ דא אנא איעול לתמן ואי לא לאו אנא יכיל למיעל, אמר רבי חייא כתיב (במדבר טו) וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת, מאן עצים הכא ומאן הוא דא אלא דא צלפחד והוה דייק על אלן אילנין הי מנייהו רב על אחרא ולא חשש ליקרא דמאריה ואחלף שבת לשבת הדא הוא דכתיב (שם כז) כי בחטאו מת בחטא ו' מת (ורזא דכלא ודאי מקושש עצים) בגין כך הוה דיניה סתים ולא אתפרש דיניה כדינין אחרנין בגין דמלה דא בעי בחשאי וסתים ולא גלייא ועל דא לא אתמר באתגלייא וקודשא בריך הוא עבד יקר ליקריה, רבי יוסי אמר שאר עצים בהדי שבת הוה מקושש וקביל עונשא לפום שעתא ואתכפר חוביה ועל דא אתקשי משה בדינא דבנתא דלא ידע אי אתכפר למהוי לבנתיה חולק ואחסנא אי לאו, כיון דדכר שמיה (דצלפחד) קודשא בריך הוא דכתיב כן בנות צלפחד דוכרות אתידע דהא אתכפר חוביה, ת"ח ב' אילנין אינון חד לעילא וחד לתתא בדא חיינ ודא מותא מאן דאחלף לון גרים ליה מותא בהאי עלמא ולית ליה חולקא בהווא עלמא, ועל דא אמר שלמה (משלי כה) דבש מצאת אכול דייך וגו', ארון ותורה בחד קיימי תורה עקרא ארון ביתא, ועל דא ארן חסר בלא וא"ו בכל אתר ארן הברית ארן העדות, בכל אתר אהרן דרועא ימינא בר כחד דכתיב (במדבר ג) כל פקודי הלוי אשר פקד משה ואהרן נקוד לעילא, א"ר יצחק משה אילנא דחיי נקט ועל דא בעא למנדע אי הוה שכיח בארעא אי לאו ובגין כך אמר היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ דהא אילנא דחיי אתחמד לכלא ואינון לא אייתיאו אלא ענבים ורמונים ותאנים באילנא אחרא תליין ואחידן, ת"ח:

זוהר כרך ג (במדבר) פרשת שלח לך דף קנח עמוד ב

היש בה עץ אם אין וגו', רבי חייא אמר וכי לא הוה ידע משה דאית בה כמה אילנין משניין דא מן דא והא הוא שבת לה לישראל בכמה זמנין והוא אסתפק בדא, והא קודשא בריך הוא קאמר ליה למשה בקדמיתא דהיא ארץ זבת חלב ודבש, אמר רבי יוסי הא אתערו חברייא דכתיב (איוב א) איש היה בארץ עוץ איוב שמו, אמר רבי שמעון רמו להם רמיזא דחכמתא על מה דשאלו בקדמיתא דכתיב (שמות יז) היש יי בקרבנו אם אין, אמר תמן תחמון אי היא אתחזיא להאי או להאי, אמר לון אי תחמון דאיבא דארעא כשאר ארעי דעלמא יש בה עץ אילנא דחיי ולא מאתר עלאה יתיר, ואי תחמון דאיבא דארעא יתיר ומשנייא מכל אתר דעלמא תנדעון דהא מעתיקא קדישא קא נגיד ואתמשך ההוא שנוייה עלאה מכל אתרי דעלמא ובדא תנדעון היש בה ע"ץ אם אין ודא בעיתון בקדמיתא (דבמעיוכוך בעיתון) למנדע דא דכתיב היש יי בקרבנו, בקרבנו דייקא או אם אין, ועל דא והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ למנדע שנוייה דיליה, והימים ימי בכורי ענבים, והימים מאי קא מיירי דהא ואז בכורי ענבים סגי ליה אלא והימים אינון דאשתמודען כלהו הוו מתחברן בהווא זמנא בהווא אילנא דחטא ביה אדם הראשון כמה דתנינן ענבים היו ועל דא והימים אינון דאשתמודען ימי בכורי ענבים דייקא:

ר' צדוק הכהן מלובלין - פרי צדיק במדבר פרשת שלח

היש בה עץ אם אין וכמו שמוכא בזוה"ק (ח"ג קנ"ז א) דא אילנא דחיי וכו' הא ידענא דאנא איעול לתמן והיינו שחלק משה רבינו הוא בחינת תורה שבכתב אילנא דחיי ואם לאו לאו אנא יכיל למיעל. והיינו כמו שמוכא בזוה"ק (שם קנ"ח ב) ואי תחמון דאיבא דארעא יתיר ומשנייא וכו' תנדעון דהא מעתיקא קדישא קא נגיד וכו' והיינו משורש תורה שבעל פה שהוא חלק יהושע ולאנא אנא יכיל למיעל וכמו שאמרנו:

משנה מסכת ראש השנה פרק א משנה א

ארבעה ראשי שנים הם באחד בניסן ראש השנה למלכים ולרגלים באחד באלול ראש השנה למעשר בהמה רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים באחד בתשרי באחד בתשרי ראש השנה לשנים ולשמיטין וליובלות לנטיעה ולידקות באחד בשבט ראש השנה לאילן כדברי בית שמאי בית הלל אומרים בחמשה עשר בו:

תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף טז עמוד א

תניא, אמר רבי יהודה משום רבי עקיבא: מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח - מפני שהפסח זמן תבואה הוא; אמר הקדוש ברוך הוא: הביאו לפני עומר בפסח, כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות. זמפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת - מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא; אמר הקדוש ברוך הוא: הביאו לפני שתי הלחם בעצרת, כדי שיתברכו לכם פירות האילן. זמפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג - אמר הקדוש ברוך הוא: נסכו לפני מים בחג, כדי שיתברכו לכם גשמי שנה, ואמרו לפני בראש השנה מלכיות זכרונות ושופרות. מלכיות - כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות - כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה, ובמה - בשופר.

תלמוד בבלי מסכת תענית דף ז עמוד א

אמר ליה רבי ירמיה לרבי זירא: ליתי מר ליתני! אמר ליה: חלש לבאי, ולא יכילנא. - לימא מר מילתא דאגדתא. אמר ליה: הכי אמר רבי יוחנן: מאי דכתיב כי האדם עץ השדה, וכי אדם עץ שדה הוא? אלא משום דכתיב כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת, וכתיב אתו תשחית וכרת. הא כיצד? אם תלמיד חכם הגון הוא - ממנו תאכל ואתו לא תכרת, ואם לאו - אתו תשחית וכרת.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מ עמוד א

על פירות הארץ וכו'. פשיטא! - אמר רב נחמן בר יצחק: לא נצרכה אלא לרבי יהודה דאמר חטה מין אילן היא; דתניא אילן שאכל ממנו אדם הראשון, רבי מאיר אומר: גפן היה, שאין לך דבר שמביא יללה על האדם אלא יין, שנאמר: וישת מן היין וישכר; רבי נחמיה אומר: תאנה היתה, שבדבר שנתקלקלו בו נתקנו, שנאמר ויתפרו עלה תאנה; רבי יהודה אומר: חטה היתה, שאין התינוק יודע לקרות אבא ואמא עד שיטעום טעם דגן. סלקא דעתך אמינא, הואיל ואמר רבי יהודה חטה מין אילן היא, ליברך עליה בורא פרי העץ - קמשמע לן: היכא מברכינן בורא פרי העץ - היכא דכי שקלת ליה לפירי איתיה לגוואזא והדר מפיק, [עמ' ב'] אבל היכא דכי שקלת ליה לפירי ליתיה לגוואזא והדר מפיק - לא מברכינן עליה בורא פרי העץ אלא בורא פרי האדמה.

תורה אור וישב כז ב

אך כדי שיהיה האדם כלי ומכון שיהיה חכמה עילאה שורה ומתגלה בקרבו בעסק התורה צריך להיות תחילה בבחינת ביטול בבחינת ריעותא דלבא והוא בחינת קלא דלא אשתמע דרוח אמשׁיך רוח להיות אור ד' שורה ומתגלה בו להיות חכמת ד' בקרבו בהתגלות וחב"ד שבנפשו בטלים וטפלים אליו והוא ענין אתדבקות רוחא ברוחא. ועל זה נאמר א-להי בקרבי וכתיב ואשים דברי בפך דברי ממש כי דבר ד' זו הלכה היא היא הנגלית בו והיא המדברת מתוך גרונו. ולכן נאמר כי מלכים ימלוכו ואמרינן מאן מלכי רבנן ומתניתא מלכתא כי להיותו בביטול אל דבר ד' ורצונו וחוכמתו ואינו תופס מקום מצד עצמו כלל הנה דבר מלך הוא השלטון והוא בחינת מלך שגוזר ואומר שאם יטעון ראובן כך וכו' יהיה כך וכן לעשות כך ושלא לעשות כך וכו' ואינו בבחינת עבד כי אם בעשיית המצוות שהוא כעבד המקיים מצוות המלך ועושה דבריו.

משלי פרק ג

(יח) עץ חַיִּי ים הַיָּא לַמַּחְזִיק לַיִם בְּ הַיָּה וְתַמְכֵּ לַיָּה מְאֹשֶׁר: